

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З
ДИСЦИПЛІНИ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ**

освітньо-професійна програма Германські мови і переклад (англійська та німецька мови)

спеціальність 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури, (переклад включно), перша - англійська)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

освітній ступінь магістр

Факультет обліку та фінансів

Полтава

2021

Методичні розробки для виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Інформаційні технології у перекладацькій діяльності» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератур, (переклад включно), перша - англійська)

Розробники: к.пед.наук, ст. викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Матвієнко Л.Г.

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та українознавства

Протокол від 30 серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

Сизоненко Н.М.

ВСТУП

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 8. Здатність до абстрактного аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

фахові:

ФК 1. Здатність використовувати набуті знання з фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, володіти розвиненою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово.

ФК 2. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в предметній області.

ФК 3. Знання та володіння методами опису, ідентифікації та класифікації.

ФК 4. Здатність до наукової організації праці.

ФК 6. Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики.

ФК 7. Здатність розуміти основні проблеми своєї дисципліни, що визначають конкретну галузь його діяльності.

ФК 8. Здатність використовувати чотири види мовленнєвої діяльності на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства.

ФК 9. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації.

ПРН 4. Демонструвати уміння орієнтуватися в базових поняттях, основних відомостях з різних розділів мовознавства.

ПРН 7. Демонструвати знання та вміння використовувати словниковий запас для спілкування у різних сферах життя.

ПРН 10. Проявляти навички практичного застосування сучасної мови в усному та писемному мовленні.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, створення ситуації новизни навчального матеріалу, використання життєвого досвіду, метод мозкового штурму, проектування професійних ситуацій; використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

Лабораторна робота №1

Тема 1. Інформаційні технології як невід’ємна складова перекладознавства

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп’ютер (ноутбук), колонки, програмне забезпечення.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Роль сучасних інформаційних технологій в перекладацькій діяльності.
2. Машинний переклад в системі інформаційних технологій.
3. Поняття автоматизованого перекладу.

Практичні завдання

1. Зробіть моніторинг Інтернет статей щодо особливостей застосування електронних засобів перекладу в роботі сучасного перекладача.
2. Проаналізуйте завдання використання інформаційно-комунікаційних технологій в перекладацькій діяльності.

3. Складіть таблицю переваг та недоліків застосування інформаційних технологій в професійній діяльності сучасного перекладача.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Денисова Д.С. Сучасні системи машинного перекладу. Статичний машинний переклад. Синергія наук. 2018. № 19. С. 1425-1434

2. Назарчук Ю.І. Порівняльна характеристика автоматизованих систем CAT і Trados, що використовуються в перекладацькій діяльності. *Сучасні лінгвістичні і методико-дидактичні дослідження*. 2017. № 2. С. 180-189.

3. Корнєєв І.К. Інформаційні технології в роботі з документами: Проспект, 2016. 304 с.

Лабораторна робота №2

Тема 2. Історичні передумови розвитку комп'ютерного перекладу

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду,

проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Історія розвитку перекладацької діяльності.
2. Зародження українського перекладознавства.
3. Трансформація перекладу з розвитком науково-технічного прогресу

Практичні завдання

1. Виділіть основні етапи розвитку перекладацької діяльності та наведіть приклади найяскравіших представників кожного періоду. Представте їх у формі схеми з допомогою програми MS WORD.

2. Складіть таблицю трансформації машинного перекладу в історичному аспекті, яка б містила рік, країну, основні здобутки.

3. Підберіть англomовні веб-сайти, що розкривають історію формування комп'ютерного перекладу. Проаналізуйте їх переваги та недоліки. Випишіть їх в дві колонки таблиці.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 423 с.
2. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. К.: фірма „ІНК ОС”, 2002. 398 с.
3. Мірам Г.Е. та ін. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. К.: Эльга, 2002. 432 с.

Лабораторна робота №3

Тема 3. Системне та базове програмне забезпечення для застосування інформаційних технологій в лінгвістиці

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних

інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Системне програмне забезпечення в сучасному перекладі.
2. Програмне забезпечення для здійснення перекладацької діяльності.
3. Застосування прикладного програмного забезпечення MS Office в системі перекладознавства.

Практичні завдання

1. Виділіть основну класифікацію електронних програм, що використовуються у перекладознавстві у формі таблиці. Таблиця має містити такі складові: тип програми, назва програми, основні функції, форма представлення (відповідно до поданого зразка). Таблиця має містити не менше 10 програм.

Тип програми	Назва програми	Основні функції	Форма представлення

2. Опишіть позитивні та негативні якості кожної з програм.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Партико З.В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності. Львів: Афіша, 2008 224 с
2. Warmkessel, Marjorie M. The Language of Information Technology: Accessibility in the Information Societ. *Paper presented at the Annual Meeting of the Speech Communication Association* (80th, New Orleans, LA, November 21, 2014. - 10 pp. Режим доступу: <http://www.eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED380055>

Лабораторна робота №4

Тема 4. Основи форматування тексту перекладу в середовищі MS WORD

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Текстовий процесор MS Word.
2. Налаштування текстового редактора MS Word.
3. Діалогові вікна.
4. Створення, збереження, редагування та друк тексту документа.

Практичні завдання

1. Знайдіть в Інтернеті статтю англійською мовою, пов'язану тематично з перекладом.
2. Перекладіть статтю на українською мовою.
3. Вкажіть джерело (дайте посилання на оригінал).
4. Оформіть переклад у вигляді таблиці: лівий стовпчик - оригінал, правий - переклад. В одній комірці таблиці - один абзац тексту. Розмір шрифту - 12. Обсяг всієї роботи - 1 сторінка.
5. Збережіть переклад з назвою Вашого прізвища та групи.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2014. 423 с.
2. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. К.: фірма „ІНКООС”, 2012. 398 с.
3. Мірам Г.Е. та ін. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. К.: Эльга, 2012. – 432 с.

Тема 5. Пошук інформації в мережі Інтернет

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Базові поняття інформаційного пошуку.
2. Пошукові системи.
3. Якісні та кількісні пошукові дані.

Практичні завдання

1. Знайдіть в мережі Інтернет англomовну статтю юридичного профілю. Зробіть анотаційний переклад статті з англійської українською мовою та виділіть ключові слова.
2. Дайте відповідь на питання :
 - Які ви знаєте основні способи пошуку інформації в Інтернеті?
 - Як проводити аналіз знайденої в результаті пошуку інформації для перекладача?
 - Подайте приклади відомих вам сайтів для перекладачів.

- Які ви знаєте пошукові системи?
 - Які правила організації ефективного пошуку інформації для перекладачів?
3. Знайдіть та додайте до закладок в окрему теку посилання на:
- a. юридичну, технічну, наукову літературу;
 - b. Інтернет-видання з теми «Інформаційні технології»;
 - c. посилання на електронні бібліотеки України.
 - d. музеї світу.
 - e. онлайн-перекладачі.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. -4-е вид., виправлене. Вінниця: Нова книга, 2014. 574 с.
2. Засоби пошуку в мережі URL: Інтернет <https://lib.kherson.ua/link-se.html>

Лабораторна робота №6-7

Тема 6. Он-лайн словники і перекладачі

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Типи он-лайн словників.
2. Он-лайн та оф-лайн перекладачі.
3. Інтернет-енциклопедії.
4. Україномовні електронні ресурси з перекладознавства

Практичні завдання

1. Пошук матеріалів в Інтернет-енциклопедіях. Знайдіть в Інтернет-енциклопедії Вікіпедія відомості про українську аграрну компанію. Перекладіть інформацію здійснивши повний письмовий переклад з допомогою он-лайн словника ABBYY Lingvo

2. Пошук матеріалів у словниках. Знайдіть в мережі Інтернет документ «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року». Перекладіть з допомогою он-лайн словника вирази «Розвиток земельних відносин», «сприятливе економічне середовище», «господарська діяльність суб'єктів аграрного сектору», «посилення державної підтримки створення та функціонування системи сільськогосподарського дорадництва та ринку консультативних послуг». Виділіть кілька варіантів перекладу, які пропонує словник.

3. Переклад текстів з використанням онлайн-перекладача Використовуючи онлайн-перекладач «МЕТАперекладач» здійсніть переклад анотації наукової статті «Аграрна політика та чинники її реалізації» Саблук П.Т., Лузан Ю.Я. <http://eaprk.org.ua/contents/2019/10/6>. Проаналізуйте точність та граматичну правильність перекладу. Відредагуйте переклад, виправляючи неточності та помилки.

4. Підготуйте та представте презентацію на тему «Інтернет програми-перекладачі»

Форма контролю: виконання тестових завдань, підготовка презентації.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Горовий В. Національні інформаційні ресурси в контексті посилення глобальних інформаційних впливів. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського* ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. К., 2013. Вип. 36. С. 7–21.
2. Матвієнко Л.Г. Застосування краудсорсингу під час викладання філологічних дисциплін у системі вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 5-6 (99-100). Суми. 2020. С.117-126
3. Ilchenko, M. L. Additional Exercises for Translation of Scientific and Technical Texts (English-Ukrainian and Ukrainian-English Translation). Kharkiv : National Aerospace University «KhAI», 2019. 42 p
4. ABBYY Lingvo URL: <https://www.lingvo.ru>
5. META URL: <https://translate.meta.ua/ua>

Лабораторна робота №8

Тема 7. Мобільні додатки для перекладачів

Мета: *навчальна* - набуття практичних навичок роботи з лінгвістичним матеріалом і перекладом спеціальних текстів з використанням сучасних інформаційних технологій, формування загальних і професійних компетенцій, необхідних для здійснення перекладацької діяльності.

виховна – виховання культури спілкування та поваги до інших народів та культур, формувати критичне ставлення до вчинків людей.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти розуміння специфіки впровадження сучасних інформаційних технологій в перекладознавстві як засобу оптимізації процесів усного та письмового перекладу і контролю якості перекладу.

Перелік необхідного обладнання: підручник, зошит, комп'ютер (ноутбук), колонки.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій.

Перелік та методика виконання завдань

1. Види мобільних додатків для викладачів.
2. Переваги застосування мобільних додатків в перекладацькій діяльності.
3. Недоліки мобільних за стосунків у роботі перекладача

Практичні завдання

Складіть порівняльну схему мобільних додатків для перекладачів.

Форма контролю: виконання тестових завдань.

Рекомендовані джерела інформації.

1. Залужний Р. Г. Комп'ютерні навички перекладача. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти. Конін. Ужгород. Київ. Херсон, 2020. С. 240–242.
2. About Translation Memory Matches. SDL Help. URL: http://producthelp.sdl.com/sdl%20trados%20studio/client_en/Edit_View/TMs/EVWorkingwithTMsAbout_Translation_Memory_Matches.
3. Bundgaard K. (Post-)Editing – A Workplace Study of Translator-Computer Interaction at Textminded Danmark A/S / Århus, 2017.